

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Clericis non residentibus. Consilium CCIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

fiat propter exercitium in divinis; quod ut non duplicatur, ita nec duplicari distributionum æquum est, ne (ut inquit Guido Papæ, in d. c. cum olim,) Ecclesia gravetur ultra impensum officium in divinis. Et quamvis plus oneris his graduatis in alijs incumbat; in divino tamen officio, pro quo distributiones potissimum introductæ, par est ipsorum conditio. Vnde licet respectu majoris illius oneris fructus duarum præbendarum Morineorum his graduatis peculiariter sint assignati; nihil tamen peculiare ipsis est attributum in distributionum participatione: quia ea in parte par est, & esse debet omnium conditio, labor, & diligentia. Vnde etiam est, quod quamvis graduatorum præbendæ ex accessione duarum illarum Morineorum præbendarum communibus præbendis sint majores, & sic inæquales; contributionis tamen modus respectu quotæ non sit major, sed æqualis ad omnium Canonicorum æquale emolumentum in diligentia frequentationis, ut & pœna in illius negligentia; dum singulis vel ex æquo accrescat, vel ex æquo decreseat in re, quæ omnibus ex æquo communis effecta, simulatque ad maiorem contributionis semel redacta est: ut nulla quidem habenda sit consideratio alicujus conjunctionis in coetibus illis fructibus, quatenus non excedunt illorum dimidium, sed alterius tantum medietatis, quæ per contributionis necessitatem translata est & destinata ad commune corpus seu massam quotidianarum distributionum; in qua cum par sit omnium conditio, & accrescendi & decrescendi, debet quoque idem jus esse, §. *Quidam Insuper de fons*. Cum igitur per hanc Bullam in contributionis necessitate nihil peculiare tributum invenitur graduatis, sed simpliciter & indeterminate iussu sint conferre dimidiam partem omnium proventuum singularum suarum præbendarum ad distributiones quotidianas, & ad distributionum emolumenta, ad quæ omnes promiscue vocandi sunt, qui divinis officijs in choro deservierint; nulla est ratio, cur graduatis ea in parte plus concedatur aut permittatur, quam alijs. Quamvis interim negare nolumus, aliquo modo durum videri posse istam contributionis inæqualitatem, quam, ut diximus, dicta Bulla non constituit, imo verò illi satis aperte repugnat; ideoque quatenus in usu recepta est, istam dubitationis causam præbet, cur in inæqualitate contributionis, æqualitas distributionis exigatur, & uno mutato cætera quoque in illius consequentiam non sint introducta, & ad eandem conformitatem mutata. Quamobrem nobis probabile fit, si super hac re Sedes Apostolica consuleretur, æqualitatem contributionis in usum revocatum aut constitutum iri; ut omnes tam non graduati quam graduati, vel semissem singularum præbendarum conferant, secundum tenorem dictæ Bullæ; vel ex decretis Concilij Tridentini dumtaxat trientem: quo in æqualitate contributionis quoad quotam, æqualitas sit participationis ad eandem quotam. Quæ expeditissima & compendiosissima foret via componendarum controversiarum, quæ ex hac re subortæ sunt. Cum alioqui res eadem etiam per Episcopum componi posset, & ad maiorem rationabilitatem redigi; si non ex ordinaria juris-

ditione vel potestate, saltem ex autoritate Apostolica ipsi per supramentionata decreta Concilij Tridentini delegata, d. sess. 21. cap. 3. & d. sess. 22. cap. 3.

De Clericis non residentibus.

S V M M A R I U M.

Distributiones quotidianæ. An debeant esse æquales etiam in inæquali contributione ad illas instituendas. Defectus distributionum quotidianarum quomodo distribuendi inter præsentem, cum inæqualis fuit contributio ad eas instituendas.

1. Societatis æqualitas in collatione & distributione.
2. Substitutio regularitur ab institutione.
3. Accrescendi in cuiusque est pro parte, quæ est honoratus.
4. Symbolum idem habentia eodem iure reguntur.
5. Distributiones quotidianæ nomē ab executione habent.
6. Distributiones absentium quomodo præsentibus accrescant.

CONSILIUM CCIX.

QUOD nuper consulti ab insigni Capitulo Cathedralis Ecclesiæ Audomarensis scriptimus, durum videri posse, quod in inæqualitate contributionis, quam ad quotidianas distributiones ex fructibus suarum præbendarum sesquialtera proportionem majorem faciunt Canonici graduati, quam ceteri dictæ Ecclesiæ Canonici non graduati; quodque hæc inæqualitas contributionis videatur repugnare verbis & menti Bullæ erectionis dictæ Ecclesiæ, quæ indistinctè omnium præbendarum dimidios fructus huic contributioni subijcere videntur; satis nunc deprehendimus comprobatum per declarationem sacre Congregationis Illustrissimorum Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum, qua dicto Capitulo consulenti responderunt, non esse amovendam clausulam in erectione prædicta appositam: ut scilicet dimidia pars fructuum in distributiones quotidianas converteretur: ita tamen ut qui plus conferunt pro rata etiam eius quod conferunt deserviendo plus lucrentur, portionesque deficientium inservientibus accrescant.

Ceterum ex quaestione, quæ occasione hujus interpretationis nunc iterum, paulò tamen aliter quam prius proponitur, animadvertimus Capitulum quoad modum contributionis eodem sensu accipere, quo prius accepit, dictæ Bullæ erectionis verba; ut conferendæ dimidia partis fructuum necessitas in dicta erectione præscripta non amoveatur quoad graduatos Canonicos, quorum Canonicatibus dumtaxat hujusmodi necessitatem per verba Bullæ ascriptam fuisse ab initio interpretatum est; necessitate contribuendi tantum tertiam partem fructuum ex decreto Concilij Tridentini, sess. 21. c. 3. & sess. 22. c. 3. aliorum non graduatorum Canonicatibus relicta: dum hoc nunc proponit, an Canonici graduati eandem proportionem servare debeant in participatione defectuum, quam servant in ipsis distributionibus, hoc est, an quemadmodum ipsi in distributiones conferunt dimidium, hoc est primum æqualiter cum alijs Canonicis tertiam partem fructuum, & insuper ad constituendum

semissem per Bullam præscriptum, alterius tertiæ dimidiam, & secundum hunc contributionis modum alijs Canonicis accipientibus unum stufum, graduati accipiunt stufum cum dimidio; ita quoque in defectibus seu commissis quotidianarum distributionum ex absentia cuiusque à divinis officijs, si illa scilicet in unam massam postea quomodocumque distribuenda inter omnes redigantur, non graduatis pro sua portione accipientibus unum stufum, graduati referre debeant stufum cum dimidio: an verò in his aggregatis defectibus seu commissis æqualis esse debeat omnium conditio, ut nihilo plus referant graduati, quam cæteri non graduati canonici non affectos obtinentes? Ad quam quidem questionem (præsupposita veritate & iustitia dictæ interpretationis, quam Capitulum etiam nunc post prædictam Dominorum Cardinalium interpretationem facit de inæquali contributione, & quam iidem Domini Cardinales faciunt de inæquali perceptione ex distributionibus quotidianis pro modo contributionis ad eandem) facilis & expedita nobis videtur esse responsio. Quippe eo constituto, quod pro modo contributionis cuiusque Canonici ad massam distributionis ipsa quoque distributio cuique fieri debeat; non potest ullum esse dubium, quin graduatis ex singulorum suorum sic affectorum Canonicatum fructibus conferentibus semissem, alijs verò Canonice conferentibus dumtaxat trientem, graduati in erogatione distributionum debeant singuli dimidio plus referre, quam non graduati; ut sic inter æquiparata & proportionata similis ratio & modus servetur: ¹ sicut fit in communi & participatione lucris, ex cuiuscumque alterius negotij societate; in qua nullis lucris partibus ex conventionem speciali constitutis, quamvis in æqualitate collationis pecuniæ, quam quisque ad societatis communionem contulit, hoc tacite actum videatur, ut lucris quoque sit æqualitas, etiam si operæ vel diligentia in exercenda societate sit disparitas; in dispari tamen & inæquali fortis ad societatem collatione hoc itidem tacite actum censetur, ut eadem proportionem lucrum distribui debeat, si non speciali conventionem actum sit, ut omnium æquale debeat esse lucrum, *Glossa 1. in l. si non fuerint D. pro socio, & in §. 1. in v. æquales Instit. De societ.* ² In substitutionibus item sive hæredum sive legatariorum, dum inæquales eorum sunt portiones in institutione, inæquales quoque ad proportionem institutionis in substitutione indeterminatæ sine partium speciali assignatione facta, singuli substituti referunt, §. *si ex disparibus Instit. De vulgari substitutione. l. si in testamento §. si plures D. De vulg. & pupil. l. 1. C. De impub. & alijs substit.* ³ Ut & in iure accrescendi pro ea parte cuique accrescit, qua quisque à testatore in suo speciali relicto honoratus est, *l. 1. §. sed ut manifestetur C. De caducis tollend. relatione & symmetria facta ad id, quod huius lucris & commodi causa est: ut cautum suæ causæ correspondeat, l. Maximis D. De instit. & iure, & limitata causa limitatum producat effectum, l. Ne in agris de acquir. ver. domini. Aliter sanè quam si, cessante hac Illustrissimorum Dominorum Cardinalium interpretatione, non tantum distributionis sed etiam modi distributionis sive in lucrando*

sive in perdendo seu amittendo causa esset in divinis frequentandis vel diligentia vel negligentia: ut in alio illo nostro responso demonstravimus.

Quæ consideratio hoc quoque efficere videtur, ut difficultatem habere non debeat questio de defectibus seu commissis & caducis ex negligentia frequentationis divinorum, an in illis quoque eadem prædicta symmetria observari debeat? Cum enim huiusmodi caduca non egrediantur stationem distributionum, nec redigantur ad aliquid aliud fructuum seu obventionum præbendarum, sive corpus sive membrum; eandem naturam & conditionem retinere debent horum caducorum emolumenta, quam ante caducitatem seu commissum in universo corpore distributionum obtinebant: ita ut perinde in illis hi graduati sescuplo plus percipere debeant, quam cæteri non graduati Canonici: quæ enim idem symbolum habent, juris quoque similitudine reguntur; juxta illud, quod in habentibus symbolum facilis sit transitus, *l. si unus §. pactus vers. quod & in specie de pact. l. An in iustis De acceptil. Petrus Anchar. conf. 422. Viso puncto num. 4.* Quamvis certiore ratione dici possit, nullum huiusmodi defectuum seu commissum incidere posse separatim in considerationem; ob id, quod ex aliquibus commissis aut defectibus eorum, qui à divinis absunt, nullum constitui debeat separatim corpus seu membrum, quod postea quando cumque alijs novæ & separatæ distributioni subijci debeat: nam unica, eaque quotidiana distributione commissa seu caduca confunduntur; imò nec esse verius constituendum est. ⁴ Cum enim hæc quotidianæ distributiones ab actu & executione nomen & effectum habeant, & præsentibus porrecta manent, vel in specie re ipsa per singulos dies præstari, vel singuli præsentibus datis telleris seu plumbetis creditores illarum constitui debeant; quod in unum recedit, *Geminian. in c. 1. §. qui vero in fine De cler. non resid. lib. 6. Decius conf. 280. In casu proposito nu. 1. Paul. vers. conf. 32. Licet regulariter & conf. 33. vol. 4. cum parem effectum quodammodo habeant solutio & solutionis promissio, l. fin. C. ad leg. falcid. l. si patronus §. 1. De donat. singulis quoque diebus una distributione inter præsentibus distribuitur seu assignatur quicquid omnibus, si omnes ex æquo præsentibus essent, præstandum esset; & sic perinde portio absentium ut præsentium: ⁵ quorum præsentium concursu & numero constituitur quantitas distributionum vel major vel minor. Ad exemplum hereditatis aut rei pluribus conjunctim testamento relicte; ad quam si plures concursu partes faciant, pro maiore numero concurrentium in quantitate minores erunt partes, pro minore verò numero majores, §. *si eadem Instit. De legat.* Nam cum is, qui non concurret ad has distributiones, alijs præsentibus partem non faciat, sed extra numerum participantium sit: rectè consequitur ab initio tantam cuique præsentium quantitatem deberi, quantam patitur & exigit illorum numerus; ut ex personis absentibus non tam accrescat, quam præsentibus non decrescat, *l. unica §. ubi autem legatarij C. De caducis tollend.**

Ita ut non satis considerabilis in re proposita sit defectuum seu caducorum aliqua aggregatio vel

vel massa, quæ postea alteri novæ distributioni subijciatur inter omnes omnino Canonicos: quæ sanè si considerabilis esset, & reverà sic fieri deberet, nulla esset ratio, cur in ea non deberet servari idem modus, qui in prima distributionum assignatione; ob id, quod, ut diximus, stante illa Illustrissimorum Dominorum Cardinalium interpretatione in distributionibus, plus deserviendo lucrari debeant, qui plus ad massam distributionum conferunt, & distributionum nomen & jus non evadant, quæ negligentibus detrahuntur. Graduati itaque in defectibus perinde obtinebunt feseuplarium illud commodum, ut in prima distributionum assignatione facta pro numero omnium & singulorum Canonicorum, divinis præfentes interesse possunt.

Iustiorum dubitationem & perplexiorem resolutionem habet, quod quaeritur de conferenda etiam per hos Graduatos ultra communem præbendam Ecclesiæ Audomarenensis dimidia duarum præbendarum suppressæ Ecclesiæ Morinensis dictis graduatis specialiter in dotem assignatarum; an illa quoque communi distributioni subijciatur, sic saltem, ut ex illa graduati feseuplum accipiant; an verò illius separata sit facienda distributio inter solos graduatos, nullà illius parte communicatâ non graduatis; quasi scilicet graduati ad has duas præbendas soli vocati pro conjunctis in illis habeantur, & cum de jure accrescendi aut non decrescendi quaeritur, sibi invicem, nullo verò modo non graduati ipsi partem faciant? d. §. ubi autem & §. fin. vero quidam in d. l. i. c. de caduc. tollen. Quod sanè stante dictâ interpretatione probabilitatem habet; cum non ad quotas tantum ipsarum præbendarum respicere videatur illa interpretatio, hoc est ad dimidiam præbendam, sed ad rem ipsam, hoc est ad quantitatem collatorum, per hæc verba, *Qui plus conferunt etiam pro rata eius quod conferunt lucentur*: ita ut, cum ex his duabus separatis præbendis graduati etiam ad distributiones conferant, alij verò tantum ex præbendis tam graduatis quam ipsis communibus, ex potestate illorum verborum graduati eo respectu plus percipere debeant. Quod fiet commodissimâ ratione, si dimidia illarum duarum præbendarum convertetur ad peculiare distributiones pro solis graduatis; minus expedita, si aliquantò plus incerta aliqua quantitate proportionabiliter ex his collatis contributionibus Graduatis assignabitur & relinquatur, vel ex communi omnium consensu, vel secundum decretum Concilij Tridentini, sess. 21. c. 3. & sess. 22. cap. 3. ex auctoritate Episcopi. Si neutrum succedere vel obtineri poterit, consultissimum fore putamus, vel suam Sanctitatem, vel iterum dictam Illustrissimorum Dominorum Cardinalium congregationem super hac difficultate consulere; per quos expedite resolvetur, quis sit modus per Bullam erectionis huic contributioni & distributioni præscriptus, tam quoad communes, quam illas duas dotales præbendas.

De Clericis non residentibus.

S V M M A R I V M.

Canonicorum portiones an æquales esse debeant.

1. Distributio inter Canonicos an æqualis esse debeat.
2. Optio præbendarum.

CONSILIVM CCX.

IN Bulla Apostolica erectionis Ecclesiæ Cathedralis Groeningæ hæc continentur verba, *Et ut idem episcopus suam Ecclesiam personis, ut decet cathedralem, eruditis & ad iurisdictionem inibi exercendam, ceteraq; munera obeunda idoneis debite instructam habeat, unum apud Esens, & in eius Dominio ordinis s. Augustini Canonicorum Regularium, hæreticorum malitiâ penitus desolatam, & profanatum: & aliud s. Mariæ in Vitiemera, prope Lam, dicti Cisterciensis vel alterius ordinis monasteria, & c. mensæ Capituli dictæ Ecclesiæ Groeningensis seu massæ communi pro decem Canonicatum & totidem præbendarum, ut infra dicitur, affectuum dotibus applicamus & appropriamus: & paulò post, Nec non decem Canonicatus & decem præbendas huiusmodi ac omnes & singulas meliores, seu pinguioribus cappellaniis seu vicariis in dicta Ecclesia consistentes: quas videlicet idem Episcopus ad hoc duxerit eligendas seu deputandas: salvo tamen cuique iure suo illas conferendi, vel ad illas præsentandi, ex nunc prout ex tunc, & e contra postquam deputata fuerint in totidem Canonicatus & præbendas eiusdem Ecclesiæ auctoritate & tenore presentium perpetuo erigimus & instituimus: nec non fructus, redditus, proveniunt, iura, obventiones, emolumenta, & alia bona vicariarum & cappellaniarum in Canonicatus & præbendas erectarum, huiusmodi eorundem Canonicatum & præbendarum massæ communi iuxta eiusdem Episcopi dispositionem, etiam perpetuo concedimus & assignamus. Ex his verbis movetur questio, an decem Canonicos, quorum Canonicatus & præbendæ ex decem melioribus seu pinguioribus cappellaniis seu vicariis erecti sunt, partem faciant in bonis dictorum duorum Monasteriorum pro dotibus, uti præfertur, mensæ capitulari seu massæ communi appropriatis; ita ut omnium Canonicatum & præbendarum una massa sit communis constituta ex bonis dictorum duorum Monasteriorum, & ex bonis decem meliorum seu pinguiorum cappellaniarum seu vicariarum? t. Aequum enim videtur, ut quemadmodum præbendæ care non debet, qui in Canonicum est receptus, c. Relatum in fin. De præben. æqualis sit distributio inter eos, qui eundem nominationis, qualitatibus, ac conditionis titulum habent, & unus Capituli ex quo sunt fratres, c. cum M. serranen. de consue. & ibi canon. cum inæqualitas discordiarum semina habeat, & invidiam excitet, arg. l. inter filios C. fam. ere. c. e. Cum omnes de consue. Marcus Mantua consil. 31. In presentia. ubi. 3.*

Ceterum tenor prædictorum verborum per se manifestus, aliam sententiam & intellectum habet. Manifestum enim est, bona dictorum Monasteriorum non simpliciter & absolute mensæ Capitulari & massæ communi, sed restrictè & limitè mensæ capitulari & communi massæ pro decem Canonicatum & totidem præbendarum, ut infra dicitur, affectuum dotibus esse applicata: ita ut hæc communitio & applicatio non possit omnibus, hoc est, viginti

Kk 4

Ca-